

ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПОРТУ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Артем'єва О. О., канд. екон. наук, доцент, Пастух Д. Л. студентка, Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь

Ефективною формою функціонування кожної держави є здійснення її зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність відіграє важливу роль у підвищенні економічного становища держави, покращення рівня життя населення та у зміцненні конкурентоспроможності держави, а також її продукту на міжнародному рівні [1]. Зовнішньоекономічна діяльність є важливим елементом економічного зростання кожної країни, а її актуальність зумовлена розвитком різних процесів: міжнародної інтеграції, глобалізації світового господарства й міжнародним поділом праці.

Дослідженнями щодо зовнішньоекономічної діяльності займалися різні науковці, а саме: Бутинець Ф., Гайдуцький П., Кандиба А., Бойко В., Кириченко О., Дроздова Г., Макогон Ю. Вивченням питання механізму управління зовнішньоекономічної діяльності на державному рівні розглядали такі вчені: Пугач Н., Афанасьєв М., Білоус О.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» визначає, що «зовнішньоекономічна діяльність – діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, а також діяльність державних замовників з оборонного замовлення у випадках, визначених законами України, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами» [2].

Основним джерелом одержання прибутку держави та підприємств є експортні операції. Адже вони вважаються найважливішою складовою частини зовнішньоекономічної діяльності. В умовах зовнішньоекономічної діяльності здійснюються такі види експортних операцій:

- експорт товарів в рахунок міжурядових угод;
- експорт товарів в межах державного контракту;
- експорт товарів на умовах державного або комерційного кредиту чи за рахунок відстрочки платежу;
- експорт на умовах компенсаційної угоди;
- експорт на умовах бартерної угоди;
- експорт в рахунок надання допомоги.

Для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності існує два варіанти експорту:

- товар фактично вивозиться за митну територію України;
- товар продається нерезиденту без перетину кордону України [3].

Особливості планування експортної діяльності підприємства визначаються тим, що праця на зарубіжних ринках сполучена з додатковими ризиками, більшою невизначеністю зовнішнього середовища, посиленням конкурентного тиску і підвищеними складнощами доступу на цільові зарубіжні ринки.

Таблиця 1 – Динаміка експортних операцій за 2016-2018 рр.

Рік	Експорт, тис. Дол. США	Темп змін, %	Абсолютне відхилення, тис. Дол. США
2016	36361711,2	-	-
2017	43264736	118,9843233	6903024,8
2018	47334987	109,4077796	4070251

Джерело створено на основі [4].

Згідно зі статистичними даними експорт товарів та послуг постійно зростає. Таким чином, динаміка обумовлена інтенсифікацією інтеграційних процесів, що відбуваються в країні. У 2017 році експорт товарів та послуг збільшився на 6903024,8 млн. 23абл. США, а в 2018 році на 4070251 млн. 23абл. США.

В Україні все ще збереглися високотехнологічні виробництва, які працюють ефективно, тобто Україна ще має значний експортний потенціал. У структурі високотехнологічного експорту переважають різні види праці, а саме, такі як: зернові культури (пшениця, соняшник, кукурудза, ячмінь), тобто в Україні вони розвинені, а також машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання; значно зросла частка, що припадає на засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби, хімічна промисловість. Підприємству необхідно більше для того, щоб адекватно відреагувати на зміни, що відбуваються на зарубіжному ринку, тому що необхідно коригувати власні виробничі можливості у відповідності з існуючим попитом. Таким чином, зовнішньоекономічна 23абл.2323мст сприяє розвитку перспективних 23абл.2323м 23абл.2323мств потенціалу. Адже експортний потенціал держави визначається обсягами товарів і послуг, що можуть бути вироблені в економічній та соціальній сферах і реалізовані на світовому ринку з максимальною вигодою для країни. Також товаровиробників завдання більш прискіпливо ставитися до здійснення зовнішньоекономічної діяльності, процесу міжнародної співпраці та інтеграції викликана процесами глобалізації та диверсифікації міжнародних ринків вітчизняної продукції. Глобалізація істотно впливає на економічні, політичні та соціокультурні аспекти життєдіяльності країни. Ці наслідки особливо відчутні для України, яка цілком самостійно та цілеспрямовано рухається до євроінтеграції.

Ефективність здійснення зовнішньоекономічної діяльності 23абл.2323мства пов'язана з багатьма внутрішніми та зовнішніми чинниками, 23абл. яких провідне місце належить 23абл.2323мст 23а 23абл.2323мст результативної 23абл.2323мс зовнішньоекономічної діяльності, 23аб є програмою розвитку діяльності 23абл.2323мства на зовнішніх ринках, підкоренням визначеної 23абл.23 ринку, розширенням 23а підтриманням конкурентних позицій [1].

Політика в галузі експорту спрямована на регулювання експортних потоків. До експортних бар'єрів відносять експортне мито – податок, який накладається на кожен одиницю товару, яка вивозиться за кордон. Цим держава

стримує вивіз з країни тих товарів, на які незадоволений попит серед власних споживачів, або вивіз їх з певних причин є небажаним. Сюди відносять експортні квоти, які встановлюються для забезпечення вітчизняних споживачів достатніми запасами товарів за низькими цінами, для запобігання виснаженню природних ресурсів, а також для підвищення цін на експорт шляхом обмеження поставок на закордонні ринки [5].

У митному режимі експортні операції з вивезенням товарів обкладаються податком на додану вартість за ставкою 0%. Датою виникнення податкових зобов'язань із ПДВ вважається дата оформлення митної декларації, що підтверджує факт перетину митного кордону. У разі, коли експорт здійснюється без вивезення, тобто купівля та передача товару нерезиденту проводиться на митній території України, операції обкладаються ПДВ за загальними правилами за ставкою 20%. Об'єкт обкладення ПДВ відсутній, коли купівля та передача товару проводяться поза межами митної території України [3].

Згідно зі світовою практикою єдиної політики з підтримки експорту не існує. Держави та їхні уряди використовують різні стратегії щодо державного заохочення і підтримки свого бізнесу, які залежать від стану економічного розвитку, стадії конкурентоспроможності, економічної та політичної ситуації у світі, взаємодії з міжнародними структурами. Головною метою стимулювання експорту є поліпшення його товарної структури, освоєння нових ринків і збільшення ефективності продажів [3].

Для ефективності ЗЕД важливим фактором реалізації всього експортного потенціалу України є освоєння нових зовнішніх ринків українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, підвищення рівня конкурентоспроможності, поліпшення якості виробленої продукції та надання послуг, створення належної структури експорту та забезпечення економічної безпеки держави. Для покращення функціонування економіки підприємств та підвищення ефективності здійснення зовнішньоекономічної діяльності необхідно поліпшувати систему ЗЕД країни. Керівництвом необхідно займатися розробленням стратегії зовнішньоекономічної діяльності, яка б встановила чіткі завдання для підвищення плідності зовнішньої торгівлі. Зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Акумуляція експортного потенціалу можлива за вигідних умов економіки для випуску якісної продукції, запровадження модернізації виробництва, новітніх технологій, реалізації промислових продуктів.

Таким чином, регулювання ЗЕД здійснюється для забезпечення збалансованості економіки та рівноваги внутрішнього ринку України, стимулювання прогресивних структурних змін в економіці та створення найсприятливіших умов для залучення економіки нашої держави до системи світового поділу праці та наближення її до ринкових структур розвинених країн світу. Отже, порядок відображення в обліку експортних операцій залежить від умов їх оплати. Для відображення експортних операцій в обліку слід користуватись вимогами Податкового кодексу України згідно зі внесеними змінами. Експортні операції – одне із джерел наповнення країни іноземною

валютою, а державна підтримка операцій сприятиме підвищенню добробуту населення і, відповідно, держави.

Список використаних джерел:

1. Кіндратів В. А. Особливості здійснення ефективної ЗЕД підприємства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrlogos.in.ua/documents/logos_the_art_of_scientific_mind_2_february_2019_32.pdf
2. Закон України. Про зовнішньоекономічну діяльність. Документ 959-ХІІ, чинний, поточна редакція — Редакція від 07.02.2019, підстава – 2473-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
3. Карпенко Н. Г. Особливості обліку експорту товарів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/194.pdf
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Лапін О. В., Горицька К. М. Шляхи удосконалення експортного потенціалу підприємства харчової промисловості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5261>

ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ З ПЕРЕРОБКИ ДАВАЛЬНИЦЬКОЇ СИРОВИНИ

*Артем'єва О. О. канд.екон.наук, доцент, Бестюк А. М., студентка,
Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь*

В умовах розвитку інтеграційних процесів збільшується виробництво продукції з давальницької сировини. Здійснення підприємством операцій з переробки сировини, наданої йому на певних умовах, або навпаки — передача власної сировини на переробку іншому суб'єкту господарювання є доволі поширеною практикою.

Метою дослідження є оцінка експортних операцій з переробки давальницької сировини, для перспективного розвитку національної економіки та розробки актуальних пропозицій у цьому напрямку.

Дослідження питань з оцінки експортних операцій з переробки давальницької сировини приділялась увага такими вітчизняними вченими і дослідниками як Бурков А. Г., Грицишен Д. О., Євдокимов В. В., Жиглей І. В., Іваненко В. О., Кловська Ю. Т., Куцик П. О., Лисица С. В., Олійник О. В. та інші та ін.

В українському законодавстві визначення поняття «давальницька сировина» регламентоване Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1]. Згідно ЗЕД «давальницька сировина – це сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, енергоносії, ввезені на митну територію України іноземним замовником (чи закуплені іноземним замовником за іноземну валюту в Україні) або вивезені за її межі українським замовником для використання у виробленні готової продукції з подальшим поверненням усієї продукції або її частини до країни власника (чи реалізацією в країні виконавця